

Si els escenaris poguessin parlar...

Entrevistant Nicasí Camps i Pinós

Yolanda Pirla

Fotografia del casament dels pares Concepció Pinós Martí i Manuel Camps Isart. Any 1926.

Amb les seves germanes Conxita i Antonieta, en una foto de començament dels anys cinquanta.

Primera anada a Lourdes d'un grup de joves del barri el juny de 1957. Foto feta a l'andana d'arribada del tren. D'esquerra a dreta: Josep M. Sala, Nicasí Camps, Albert Gómez, Pere Guixer, Antoni Buj, Manel Febrer; agenollats, Josep Beltran i Albert Bonet.

Cantant amb l'Orfeo Virolai en una actuació als anys cinquanta. Dirigeix el mestre Andreu Recasens.

Xerrar amb en Nicasi és veure com les hores passen sense adonar-te'n. De paraula fàcil i ràpida, et deixa impressionat amb una memòria prodigiosa pel que fa a les dates i els petits detalls. Humil, però conscient de la seva llarga trajectòria, el camí d'un autor que, un cop va començar, ja no va poder parar d'escriure. Aquest article és fruit de diverses converses, un recull de petites anècdotes i grans històries, que espero que us permetran conèixer una mica millor un gran autor, però sobretot una gran persona.

Nascut a Terrassa el 14 de desembre de 1931, el seu pare, Manel, era de Badalona, i la mare, Concepció, de Guissona. Dues germanes el precedeixen: la Conxita i l'Antonieta. El pare treballava de cambrer, tot i que era pintor i dibuixant.

Em parla de records d'infantesa, de l'esclat de la Guerra Civil. Records amargs com ara acompanyar, davant la fam, sa mare per les cases de pagès pidolant les fulles sobreres de les cols, les que es llençen, i records dolços, com ara sortir amb el seu pare a buscar bolets. Un pare que, endut pel seu tarannà revolucionari i antifranquista, publica uns articles que posteriorment el fan pensar en l'exili, tot i que no ho va fer, per no deixar els fills sols, però que el fan viure sempre amb por.

El 1938, la prematura mort de la mare separà la família. El pare se'n va anar a treballar al Poblenou, la filla gran va anar viure una temporada a Masquefa amb uns oncles i els dos petits es van quedar a Terrassa, amb l'àvia paterna, durant un temps. Com que l'àvia no sabia llegir ni escriure, fou la germana petita qui es va encarregar dels temes burocràtics amb només vuit anys. L'àvia els feia pidolar menjar davant la caserna dels militars. Un bon dia, els va abandonar. Els dos petits es van quedar sols, malvivint amb el racionament de pa, fins que un dia el pare va tornar (amb un farcell de llonguets!). Això era a principis del 1939. El pare, que encara treballava al Poblenou, tenia por del caràcter que estava prenent la guerra i se'ls va endur just quan la ciutat fou bombardejada i els trens ja no funcionaven. Tot fent el trajecte cap a Barcelona, a peu, un camió de milicians s'aturà i els va recollir (i fins i tot els van donar xocolata!). Però el trajecte no va ser pas senzill: els avions que bombardejaven Barcelona van veure

el camió i els van metrallar. Record impactant de com van haver de baixar del camió i amagar-se a la cuneta de la carretera. Novament a peu, van arribar a Barcelona.

Al Turó d'Horta, l'esperava la imatge d'una ciutat bombardejada. Les bateries antiaèries disparaven sense parar mentre que un seguit de dones que recollien aigua d'una font pública animaven els soldats a tenir més bona punteria.

El 24 de gener de 1939 va arribar al Poblenou. Tot era fosc. Les finestres dels edificis estaven recobertes per una mena de paper (després va esbrinar que era per protegir els vidres de les bombes). S'instal·laren com a rellogats en un sisè pis del número 70 del Paseo del Triunfo (ara rambla del Poblenou, 90). Allà hi va viure uns 27 anys. Al carrer, una gran pintada que segons les seves germanes deia «Boicot a la Damm».

Les tropes de Franco van entrar a Barcelona dos dies més tard. Va sentir una certa alegria general, sobretot entre els seus veïns (especialment la veïna del tercer, vídua d'un carrabiner), a diferència del seu pare, que vivia amb molta por.

El pare va pactar amb l'administrador de la finca que es podia quedar el pis si pagava tots els rebuts dels anys de guerra, encara que fos a terminis. A la seva mort, set anys després, el deute encara no estava saldat. Les seves germanes anaven a l'escola del carrer de Venero i van entrar a les Margaritas, una secció de la Falange. El pare va negociar amb el restaurant on treballava que en lloc de sou cobraria en «menú especial per a quatre». Va resultar ser un pacte no gaire encertat: no tan sols no cobrava i havia de viure de les propines, sinó que tots quatre van passar gana.

Durant la Festa Major es va posar malalt. Molta, moltíssima febre. Un metge veí de l'escala li va prohibir que begués aigua. El portaren a Sant Pau en ambulància. Va veure els llums de la festa, el xivarri i la música. Sorprès, va veure que en arribar a l'hospital li van donar tota l'aigua que volia. Va estar-se set mesos en el pavelló infantil.

Allà va conèixer la seva «fada padrina», la Maria Rosa Farré-Escofet, de l'Obra de la Infància Hospitalitzada, un grup de joves voluntàries que a més de jocs i companyia oferien als nens catecismes i la possibilitat de fer la primera comunió. Allà també va descobrir que el seu pare no va voler que el

En Nicasi quan formava part de la junta directiva del Centre Moral i Cultural de l'any 1958.

Drets d'esquerra a dreta: Carles Mataró, Antoni Gras, Àngel Argullós, Joan Lunas, Baltasar Olivé, Rossend Conesa, Nicasi Camps i Pere Guixer. Asseguts: Joan M. Alonso, Joan Montaner (president), Mn. Joan Playà, Domènec Sarsanedas i Josep Casanova Ramon.

Amb el president Jordi Pujol en l'acte de fundació de la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya. Igualada, novembre de 1985.

bategessin. Així, el dia de sant Tomàs, amb vuit anys, va ser batejat a la parròquia de l'hospital. Fins i tot li van oferir canviar el seu nom. Com podeu veure, va dir que no. Finalment, quan va sortir de l'hospital va començar a anar a l'escola parroquial.

Un bon dia van tornar a Terrassa, però de casa seva no en quedava res. Els ho havien pres tot. La seva germana va reconèixer una guardioleta seva al despatx de l'administrador. No poden dir res. Moixos, van tornar cap a Barcelona. L'única cosa important que recorda haver recuperat fou una col·lecció de la revista *En Patufet* dels anys trenta.

La Conxita va caure malalta. Cama enguixada, després tisi. L'Antonieta va començar a treballar amb catorze anys i es va ocupar de l'economia i el menjar. En Nicasi va haver de deixar l'escola.

Tot i que molt abans d'aprendre a escriure ja dibuixava contes i històries argumentades, quan realment va aprendre a llegir va ser durant la Segona Guerra Mundial, amb els llargs fulls de la *Soli* (Solidaridad Nacional), on va passar des de

l'avanç de les tropes de Hitler fins a la seva derrota i l'horror dels camps de concentració.

Matava el temps fent contes i històries. Llegia a les seves germanes *Tebeos* i *Coyotes* que li deixava el seu amic Joan Recasens. Amb ell va començar a fer una revista, a mà, que es deia *Los Muchachos*. Ell n'era coautor i dibuixant. Aquí va escriure la seva primera obra de teatre. Un cas de lladres i serenos: *Quien mal anda, mal acaba*.

El maig del 1946 va entrar a treballar a Can Furró, el garatge de la Rambla. El senyor Ramon li pagava l'escola nocturna a l'Aliança Escolar. El pare va caure malalt de tisi. La Conxita millorava a poc a poc.

Tres mesos més tard, el 2 d'agost, el pare va morir. La família volia separar els germans, però el pare havia dit que no i van continuar tots junts. Amb l'ajuda dels oncles que vivien a Gràcia, l'oncle Joan que li tallava els cabells i li donava 25 pessetes cada mes i els dos sous (27,50 pessetes a la setmana d'en Nicasi i 47 de l'Antonieta), van tornar a la rutina. A Can Furró li van apujar de cop el sou a 50 pessetes.

Presentació de la segona època de la revista *Quatre Cantons* al Casino de l'Aliança l'any 1973. En Nicasi parla amb Jordi Muntaner i mossèn Jaume Patrici Sayrach.

En Nicasi, junt amb en Robert Nebot, en una fotografia de l'any 2001 quan s'enderrocava la fàbrica de Les Culleres (Can Ribera), on va treballar durant molts anys.

Cloenda de l'exposició a Can Felipa «Poblenou, fàbrica de pel·lícules» organitzada per l'Arxiu Històric del Poblenou l'any 1996. D'esquerra a dreta, Xavier Ripoll, Joan Carles Luque, Eduard Molner, Àlicia Gutiérrez i Carles Guiral. Agenollats, Josep M. Huertas i Nicasi Camps.

Acte al Centre Moral amb motiu del canvi de nom del carrer de Lutxana per Roc Boronat. Entre altres, el Nicasi amb el president del Centre, Xavier Oliver i el regidor del districte, Francec Narváez. Any 2001.

És llavors quan va ingressar a la comunitat parroquial de Santa Maria del Taulat i al Centre Moral. Aquí i als Lluïsos de Gràcia (on anaven els diumenges que estaven amb els oncles), i amb la ràdio, és on es va començar a forjar el seu amor pel teatre. En aquest temps va fer molts amics i amigues que encara conserva, com el qui va ser el seu cunyat, Amat Mestres, pare dels seus cinc nebots i avi dels tres renebots. També va començar la seva activitat cívica col·laborant a la Festa Major del passatge de Cantí i a les tómboles a favor de la reconstrucció de Santa Maria del Taulat.

Per primer cop va fer vacances. Tots tres se'n van anar cap a Olot, a casa d'uns oncles. Fascinació. Tot a Olot el va enamorar. Va catalogar Olot com la ciutat de les bicis.

La Conxita i l'Antònia van obrir un taller de costura a casa. Va arribar un moment important: la mili. Per sort li va tocar a Barcelona. Al destacament de la Cuarta Compañía de Defensa Química de Àvila, però amb seu a la caserna del Bruc. En

un dels permisos, una febrada va fer que acabés a l'Hospital Militar durant gairebé dos mesos. Curiosament, tot i que va estar temps hospitalitzat (a Sant Pau, a l'Hospital Militar i més endavant a l'Hospital del Mar) i que a la celebració dels 50 anys de l'Hospitalitat de Lourdes anava en cadira de rodes, pot dir orgullós que en dinou anys no va faltar mai a la feina... ni per un constipat!

Un cop va llicenciar-se del servei militar, va poder canviar de feina. De la mà d'en Joan, germà d'Andreu Recasens, va entrar a treballar Les Culleres (Can Ribera). També va ingressar a l'Orfeó Virolai i va començar a escriure a la revista *Família*. Guiat per Francesc Morera, va redactar els seus primers escrits en català.

El 1956 es va afegir als companys de la parròquia que acompanyaven els malalts a Lourdes. Allà es va comprometre amb Pere Guixer i Albert Bonet a fundar una cooperativa d'habitatges, cosa que amb el temps es va materialitzar en la Cooperativa Montseny. Es va crear la cooperativa, però a poc a poc la idea es va anar apartant de l'ideal. La

junta queda a les mans de l'Opus i hi ha desavinences. Amb aquesta cooperativa es van construir més de 1.500 habitatges. L'Antonieta i l'Amat es van casar.

Quan va conèixer l'obra *En el corazón de las masas*, de René Voillaume, que parla del germà Charles de Foulcauld. Fascinat, va anar cap als Monegres on hi havia un noviciat, que va visitar en diverses ocasions. Va intentar integrar-se a la comunitat fins que li van fer veure que ell era més actiu que contemplatiu i que faria més servei en una fraternitat laica. Recorda que hi va haver un moment que fins i tot la seva padrina li va oferir pagar-li la carrera de capellà.

El grup juvenil de teatre del CMC no trobaven una obra adequada i va escriure per a ells *Anuncis econòmics*, que s'estrenà el 30 de setembre de 1962. Fou la primera. De moltes. Va començar a escriure a la revista *Quatre Cantons*, de la qual va ser codirector. Allà podem trobar moltes entrevistes, una d'elles a Jordi Pujol.

El 1964, per Setmana Santa, va escriure en quatre intensos dies la «seva» obra de teatre *Si els morts poguéssim parlar*. En principi escrita en castellà i posteriorment traduïda per ell mateix, parla d'en Juanchu, un malalt que havia conegut a Lourdes. Això no és estrany en ell: en el cas de *No tot són flors entre roses i clavells*, obra amb disset personatges, la va pensar un diumenge a la tarda, va trucar als qui volia que fossin protagonistes i director, els va reunir dilluns i divendres l'obra ja estava acabada i passada a màquina!

Després estrenà en castellà *Caminos en la noche*. En aquells anys era delegat de la secció de teatre del CMC. El 1965 va publicar per primera vegada: *Un marit per a la meva dona*, que fou representada arreu i reeditada després d'haver-se exhaurit.

Del 1965 recorda un fet del qual se sent especialment orgullós. Va ser un dels primers que van plantar cara als empresaris que volien «muntar un Copacabana» al Poblenou, el Pla de la Ribera, quan es va presentar a una reunió amb tots els de *Quatre Cantons* i mossèn Sayrach.

Siguin drames, monòlegs, vodevils, musicals, teatre infantil, etc., les seves obres inclouen un ampli ventall de temes: amor, amistat, adulteri, catalanisme, franquisme, política, trasplantament d'òrgans, alcoholisme, homosexualitat, racisme, violència de gènere... Totes les obres eren signades

Signant el llibre d'honor de la Ciutat amb motiu de la concessió de la Medalla d'Or de Barcelona.

Representació d'*Èdip, fill i espòs*, de Sòfocles, adaptada per en Nicasí, on Víctor Abuin Mestres, el seu renebot, fa de pigall del cec Tirèsies, interpretat per Carles Mataró.

Fent de pregoner de la Festa Major del 2007, a la rodona del Casino.

com a Nicasi Camps i Pinós directament o amb un dels seus pseudònims (com Nick Hassy en les seves creacions més esbojarrades o Tomàs Pinós en alguns casos com a director teatral). Sempre amb un personatge que diu «no em faci riure, que no en tinc ganes», el seu segell personal. I no ens oblidem de la seva àmplia producció d'adaptació de clàssics.

Podem seguir el 1973, quan amb Antoni Roig va escriure un espectacle mixt de text i música sobre la història dels negres dels Estats Units: *Un llarg i inacabat pelegrinatge*. S'havia d'estrenar per la commemoració dels 25 anys de la proclamació dels drets humans. Ells mateixos van llogar el Casino. Va ser prohibit per la censura qualsevol acte relacionat amb aquest aniversari i, encara que finalment van aconseguir el permís, recorda entristit que hi va haver molt poc públic, perquè poca gent es va assabentar que finalment podien fer l'obra.

El 1977, arran de l'execució de Puig Antich, va escriure un al·legat contra la pena de mort, *Un dissabte gris i trist*, premi Emili Vilanova als Jocs Florals a l'exili a Munic. El 1984, amb *La filla del carboner*, una obra escrita en català, va rebre el premi de l'Asociación Española de Teatro para la Infancia y Juventud. El 1987 va rebre el premi Sant Martí, en la 25a edició d'aquest guardó.

El 2000 i des de l'AHPN, es va proposar que Roc Boronat, creador del cupó dels cecs, tingués carrer al barri... I vaja si ho va aconseguir! El 2001 va rebre amb *Missatge al President* un dels premis Manuel de Pedrolo, de relats de ciència-ficció, de l'Ajuntament de Mataró. El 2005 va ser finalista al premi Amiba amb *L'altra cara de la lluna*. L'any següent li fou concedida la Medalla d'Honor de Barcelona, i el següent, fou premi Arlequí de la FGAT.

El 2012, quan va complir el 50è aniversari com a autor teatral, ja tenia més de 134 obres... L'ASSITEJ de Madrid el va fer soci d'honor, el CMC, soci de mèrit, i l'AHPN, president honorífic. A més, la Gran Enciclopèdia Catalana el va incloure en les seves pàgines i enguany li han fet un munt d'entrevistes. I així podríem omplir fulls i fulls amb la seva extensa producció literària i els reconeixements rebuts per aquesta producció.

Tenim un altre autor teatral més prolífic, humà i autèntic? *No em faci riure, que no en tinc ganes...* ●

Homenatge a Nicasi Camps pels seus 50 anys d'autor teatral al Centre Moral i Cultural. Representació de l'obra *L'honor de les estrelles*. A la fotografia, el Nicasi fent el parlament i en segon terme, d'esquerra a dreta, el director Ricard Reguant i els actors Eulàlia Batlle, Lluís Girbau, Cristina Dilla i Òscar Monclús. Any 2013.

Amb en Jesús García a la Via Catalana per la Independència, l'11 de setembre de 2014.